

Г. І. Ковальчук

Могилянський Олександр Петрович

МОГИЛЯНСЬКИЙ Олександр Петрович (01(14). 07. 1909, Київ – 11. 04. 2001, С.-Петербург) – літературознавець, текстолог. Племянник Миколи та Михайла Могилянських. Доктор філологічних наук (1966). Закін. екстерном Ленінгр. університет (нині С.-Петербург, 1929). Працював у Ленінграді: 1929–31 – секр., 1935–40 і 1951–70 – науковий співробітник, ст. н. с. Інституту рос. літ-ри АН СРСР (Пушкін. дім); 1931–35 – слідчий, експерт-графолог і викл. в органах МВС; 1941 – молодший науковий співробітник Інституту мови і мислення АН СРСР, ред.-укладач академ. словника російської мови; 1942–51 – гол. бібліотекар, ст. н. с. Держ. публ. б-ки ім. М. Салтикова-Щедріна, виявляв покинуті б-ки, був експертом із давніх книг. 1947 перевіз із м. Ростов (Ярослав. обл., РФ) 1400 давньорус. рукописів. Володів англ., франц., нім., укр., польс., італ., серб., швед., данс., лат. мовами, вивчав ще понад 20 мов. Наук. діяльність: історія рос. літ-ри і мови, джерелознавство, текстологія, теорія літ-ри, естетика, книгознавство. Займався розшифруванням автор. текстів худож. творів, підготовкою академ. вид. творів І. Крилова, ін. класиків; здійснював наук. опис рукописів тощо. Брав участь у підготовці текстів й коментарів колект. праць «История русской литературы», «История русского романа», «История русской поэзии», академ. вид. збір. творів О. Пушкіна, М. Лермонтова, В. Белінського, О. Герцена, І. Тургенєва. Архіви М., що містять чимало документів ін. осіб, зберігаються в Інституті рукопису НБУВ, ЦДАМЛМ України та ін.

Основні праці

Писемский А. Ф. Письма. Москва; Ленинград, 1936 (співавт.); Пушкин А. С. История Пугачева // Пушкин А. С. Полное собр. соч. Москва, 1938. Т. 9, кн. 1; А. С. Пушкин и В. Ф. Одоевский как издатели обновленных «Отечественных записок» // Изв. АН СССР. Сер. истории и философии. 1949. Т. 6, № 3; История русской литературы. Ч. 2. Москва; Ленинград, 1956. Т. 9 (гл. 6, 8, 9); Крылов И. А. Басни. Москва; Ленинград, 1956 (підготовка текстів, ред.); Рукописи И. А. Крылова // Бюл. Рукоп. отдел. Пушкин. дома. Москва; Ленинград, 1956. Вып. 6; Шевченко і Писемський // Пр. Одес. університету. Сер. Філол. науки. 1962. Т. 152, вип. 14; Писемский: Жизнь и творчество. Ленинград, 1991; Вопросы научной достоверности. Ленинград (С.-Петербург), 1991–95. Вып. 1–3; Неизданный Пушкин: (Полный и достовер. текст поэмы «Медный всадник» с текстол. комментариями). С.-Петербург, 1994 (співавт.); Личность Пушкина. С.-Петербург, 1995.

Рекомендована література

1. Сохань С. В. Могилянський Олександр Петрович // Особові архівні фонди Інституту рукопису: Путівник. К., 2002;
2. Нестерчук Д. В. Особовий фонд літературознавця Олександра Могилянського як джерело вивчення наукової та епістолярної спадщини філософа Миколи Лосського (з архівних фондів ЦДАМЛМ України) // Арх. України. 2015. № 2.

Бібліографічний опис:

Могилянський Олександр Петрович / Г. І. Ковальчук // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2019. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-68260>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).